

บทที่ ๒

การใช้ภาษา

ในการสื่อสารเมื่อผู้สื่อสารมีความคิดที่เป็นระเบียบ แจ่มแจ้ง ชัดเจนแล้ว การที่จะสื่อความคิดเหล่านั้น ออกมาได้ถูกต้องตรงตามต้องการ ผู้สื่อสารต้องมีความรู้เรื่องภาษาในระดับคำ ระดับประโยค และ ทักษะในการใช้ภาษาอีกด้วย

ระดับคำ

ความรู้และทักษะในการใช้คำเป็นพื้นฐานสำคัญในการสื่อสารเพราะเมื่อผู้ใช้ภาษาใช้คำได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมแล้วการนำคำเหล่านั้นมาเรียบเรียงเข้าเป็นประโยคก็จะทำให้ได้ประโยคที่ต้องการ ชัดเจน ด้วย เรื่องที่ผู้ใช้ภาษาต้องคำนึงถึงในระดับคำมีดังต่อไปนี้

๑. ความรู้เรื่องคำ ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำกล่าวคือตำแหน่งของคำในประโยคจะเป็นตัวบอก หน้าที่ของคำนั้น ถ้าวางคำผิดตำแหน่ง หน้าที่ของคำก็จะเปลี่ยนไป เช่น

คำวิเศษณ์	เธอเป็นคนสวย
คำกริยา	เธอสวย
คำลักษณนาม	บ้านสองหลัง บ้านหลังนี้ บ้านหลังแรก
คำบุพบท	บุหรีมีโทษต่อร่างกาย
คำสันธาน	เนื่องจากเขาทำงานหนักเขาจึงได้เลื่อนตำแหน่ง

๒. การใช้คำให้ถูกต้อง

๒.๑ ถูกต้องตรงความหมาย คำบางคำอาจมีความหมายคล้ายคลึงกันแต่ใช้แทนกันไม่ได้ ในขณะที่บางคำมีความหมายหลายนัยผู้ใช้ภาษาต้องรู้จักเลือกใช้ให้ถูกต้องเช่น

- ก. กล่องบินนี้บรรจุปลากะป๋องได้สองโหล
เครื่องบินลำนี้บรรจุผู้โดยสารได้สามร้อยคน
- ข. เขาใช้ผงซักฟอกยี่ห้อบรีส
รัฐมนตรีถูกซักฟอกในสภา

นอกจากนี้ชนิดของคำไทย ได้แก่คำบุพบท และคำสันธาน ต้องวางให้ถูกตำแหน่งและต้องใช้ให้ถูกต้อง ด้วย เช่น

- นมมีประโยชน์แก่ร่างกาย
- เขาหันเนื้อด้วยมีด
- แม่ทำทุกอย่างเพื่อลูก

สมชายชอบคนสวยแต่สุธีชอบคนขยัน

ซูชาติเป็นคนหน้าตาดีและมีความสามารถหลายอย่าง

๒.๒ ถูกต้องตรงตามตัวสะกด คำในภาษาไทยมีทั้งคำไทยแท้ และคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น จึงทำให้เกิดคำพ้องเสียง ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังในเรื่องการสะกดคำให้ถูกต้องแม่นยำเช่น

ก.ภาพยนตร์เรื่องนี้ลงทุนสูงมาก

รถยนต์คันนี้นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ข.อาหารที่ร้านนี้รสชาติดี

ในฤดูร้อนต้องหมั่นรดน้ำต้นไม้อยู่เสมอ

ส่วนคำที่มาจากภาษาอังกฤษถ้ายังไม่มี การบัญญัติศัพท์ไว้ ก็ให้เขียน ทับศัพท์ได้แต่ต้องสะกดให้ถูกต้องตามหลักการเขียนของภาษาไทยด้วย เช่น ฟุตบอล คอมพิวเตอร์ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นคำที่มีคำไทยใช้ อยู่แล้ว ได้แก่คำกริยา และคำวิเศษณ์ ต้องใช้คำไทย เช่น

*เธอพูดไม่เคลียร์ฉันเลยไม่เกิด

เธอพูดไม่ชัดเจนฉันเลยไม่เข้าใจ

๒.๓ ถูกต้องตามระดับภาษา ภาษาไทยเป็นภาษามีระดับ การใช้คำต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม กับกาลเทศะและบุคคลเช่น

เจนจบไปนิมนต์พระมาฉันภัตตาหารเพลในโอกาสเปิดบริษัทใหม่

ผู้อำนวยการเรียกเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดไปพบ

๓. การใช้คำให้ชัดเจน ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายเกิดขึ้นจากการรู้จักเลือกใช้ คำที่สื่อความหมายได้ตรงความหมายไม่กำกวมหรือไม่ชัดเจนเช่น

ก.*เขาไม่กินข้าวเย็น

เขาไม่กินข้าวมือเย็น

ข*ฟันพระตagn้ำ

ฟันของพระตagn้ำ/ใจรฟันพระตagn้ำ

นอกจากนี้การใช้คำย่อสามารถใช้ได้ ถ้าเป็นคำย่อที่เข้าใจและยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น เดือนเมษายน (เม.ย.) เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา (น.) แต่ต้องใช้ให้เหมาะถ้าเป็นภาษาเขียน หรือภาษาแบบแผนไม่ควรใช้

๔. การใช้คำให้กระชับสละสลวย การเขียนที่ตรงจุด กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ จะทำให้น่าอ่าน สื่อความ ได้อย่างรวดเร็วไม่วกวน เช่น

เครื่องบินตกผู้โดยสารเสียชีวิตหมด*ไม่มีใครรอดแม้แต่คนเดียว

สุดาไปขอเด็กกำพร้า*ไม่มีพ่อไม่มีแม่*มาเลี้ยง

ระดับประโยค

การเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ชัดเจนนั้นผู้ใช้ภาษาต้องมีความรู้เรื่องชนิดของประโยคได้แก่ ประโยคความเดียว เช่น ฉันชอบเสื้อตัวสีแดง ประโยคความรวม เช่น พอสู่เทพ มาถึงบ้านฝนก็ตกพอดี ประโยคความซ้อน เช่น ฉันชอบอาหารที่ไม่เผ็ดมาก นอกจากนี้ผู้ใช้ภาษายังต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆดังนี้

๑. การสร้างประโยคให้มีน้ำหนักการทำให้ประโยคมีเนื้อความชัดเจนมีน้ำหนักทำได้โดยวางคำหรือข้อความที่ต้องการเน้นให้ถูกที่ใช้การซ้ำคำหรือข้อความสำคัญตลอดจนการใช้คำเชื่อมเช่น

เมื่อวานนี้เขาไม่มาทำงาน/เขาไม่มาทำงานเมื่อวานนี้

ความรักเป็นสิ่งที่สวยงามความรักเป็นสิ่งที่มีความค่าใครๆจึงต้องการความรัก

ถึงแม้ความรักจะเป็นสิ่งที่มีความค่า แต่ความรักก็ไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่าง

ที่ใดมีความสามัคคี ที่นั้นย่อมมีความสำเร็จ

๒. การสร้างประโยคให้กระชับกะทัดรัด ทำได้โดยการใช้คำหรือกลุ่มคำรวบความ การใช้คำหรือกลุ่มคำที่มีความหมายรวมตลอดจนการใช้คำหรือกลุ่มคำเชื่อมที่ถูกต้องเหมาะสมเช่น

แก้ง กวาง เลียงผา ล้วนเป็นสัตว์ป่า

พระรัตนตรัยเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน

น้องนุชทั้งสวยและฉลาด

ถึงแม้ชายจะร่ำรวยแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกใคร

นอกจากนี้การเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องตามรูปแบบกฎเกณฑ์ของภาษาไทยก็ทำให้ประโยคกระชับกะทัดรัดได้เช่นกันเช่น

นายกรัฐมนตรี*ให้การพักพิง*ประชาชน(พักพิง)

เขา*จับ*รถไฟไปทำงาน(ขึ้น/โดยสาร)

ฉัน*สนใจใน*หนังสือเล่มนี้(สนใจ)

๓. การวางส่วนขยายให้ถูกต้อง คำในภาษาไทยเมื่อนำมาเรียบเรียงเป็นประโยคจะต้องวางส่วนขยายให้ถูกต้องเพราะถ้าวางส่วนขยายผิดที่จะทำให้การสื่อความผิดไป เช่น

ก. นายกรัฐมนตรีขอเชิญ*รัฐมนตรีและภรรยาทุกท่าน*มาร่วมงาน

นายกรัฐมนตรีขอเชิญ*รัฐมนตรีทุกท่านและภรรยา*มาร่วมงาน

ข. ฮีบโปโตเดมัสเป็นสัตว์เลื้อยลูกด้วย*นมขนาดใหญ่
ฮีบโปโตเดมัสเป็นสัตว์ขนาดใหญ่ที่เลื้อยลูกด้วยนม

การใช้ภาษาให้สื่อความได้ตรงตามต้องการนั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องเป็น “นาย” ของภาษา คือสามารถเลือกใช้คำ และประโยคมาสื่อ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และความรู้สึก ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ นอกจากนั้น ยังต้องคำนึงถึงความสละสลวยน่าฟังและน่าอ่านอีกด้วย

บรรณานุกรม

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *การใช้ภาษาไทย ๑*.

พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

_____ . *การใช้ภาษาไทย ๑*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.